СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ І. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LIII. Ч. 104. Ню Йорк і Джерзі Сіті, субота, 26. травня 1945. No. 104. New York and Jersey City, Saturday, May 26, 1945. Vol. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 THREE CENTS in the United States of America.
ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.

ПРОЄКТ ПОШИРЕННЯ СОЦІЯЛЬНОЇ ЗАБЕСПЕКИ

В обидвох палатах конгресу внесено подібні законопроекти, що мають на цілі поширити соціяльну забеспеку на 15 міліонів осіб, які досі не були обняті законом про таке обеспечення. Проєкт передбачує теж більші користи з забеспеки у формі оплаченого державного лікування, чи допомоги в часі безробіття чи тимчасової неможливости працювати ізза каліцтва. Оплата, коли іде про робітників, що заробляють річно до $3,600, виносилаб 4% з заробітної платні. Проекти внесли в сенаті сенатор Вагнер з Ню Йорку і Морей з Монтани, а в палаті послів конгресмен Динджел з Мишиґен.

ЗМАЛЬОВУЄ МАНУЇЛЬСЬКОГО

Борис І. Николаєвський, знавець Росії, а зокрема советських лідерів, описує в „Ню Лідер" (ч. 20) Дмитра Мануїльського, голову країнсько-советської делегації в Сан Франсиско. Пише, що хоч Ленін назвав у своїх письмах Мануїльського „людиною без голови", то проте Мануїльський ліпше вратував серед советських чисток свою голову ніж хто інший. Каже, що Мануїльський тішиться великим довірям у Сталіна, бо обидва подібні до себе тим, що є безоглядними циніками у відношенню до ідей. В Комінтерні Мануїльський був „ухом і оком Сталіна". Далі Николаєвський цитує з советських джерел місця, які передають з промов Мануїльського його части остороги, звернені проти „американського імперіялізму як найбільшої небеспеки в світі".

Про ту „найбільшу небеспеку" говорив Мануїльський довгими роками, поки Сталін не сказав йому стриматись.

ПОЛЬЩА ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА СССР

Бюлетин Обєднаної Польської Преси в Америці, що виходить у Вашинґтоні, подає, що на нарадах шефів різних комуністичних національних секцій (теж і української) представник советської пресової агенції, Комаров, заявив, що теперішній польський уряд у Варшаві звернувся до маршала Сталіна з просьбою, щоби приняти Польщу в склад републик СССР. Як причину подав теж і те, що він наразі не є доволі сильним, щоб міг успішно знищити „саботажників лондонського уряду". Комаров мав теж заявити, щоб дуже не журитись Дарданелями, бо вони по війні належатимуть до Росії.

А. ГЛИНКА ПОВИНЕН БУТИ ВИБРАНИЙ ПОСЛОМ

Канадійський „Новий Шлях" помістив довшу передовицю про обовязкову потребу перевибору послом до парляменту в Отаві Антона Глинки, дотеперішнього посла з веґревильської округи. Часопис дає короткий огляд парляментарної діяльности посла Глинки і приходить до заключення, що не тільки його виборці з українського роду, але й інші мали нагоду переконатись, що вони „видали з себе розумного й відданого їм і Канаді чоловіка". Найзавзятішими ворогами Глинки, пише часопис, є комуністи. Посол Глинка уже много разів боронив чесне українське імя в Канаді перед наклепами комуністів. Він теж боронив сміло в парляменті право українського народу в Европі на вільне й самостійне життя.

Часопис приходить при кінці до такого висновку: „Бо кожному українцеви в Канаді ясно, що якби Глинку перемогли його противники в виборах, то це булаб поразка не так для Глинки, як для всіх виборців в Веґревилщині, яких інтереси він в парляменті так завзято й щиро обстоював і для всіх канадійських українців, яких погляди в канадійсько-українських і чисто українських справах він заступав і обороняв... Справа поновного вибору А. Глинки послом не є виключно веґревильською чи партійною справою. Це справа престіжу та представництва в парляменті всіх канадійських українців. Глинка був гідним і відданим їхнім представником і тому знова повинен бути вибраний послом. Ми віримо, що він ним буде..."

До цього можна додати, що посол Глинка є добре відомий з своєї праці теж і американським українцям. Нема сумніву, що це булаб велика втрата, якби того роду людина втратила парляментарну трибуну, якої вона вживала для загального добра та закріплення демократичних ідеалів в Канаді й в світі.

ЧИ ТАК І В НАШИХ ПАРОХІЯХ?

Канадійський двотижневик „Світло" з 15. травня б. р. помістив світлину з одної парохії, на якій видно двох українських католицьких священиків і одну українську дівчину, як сортують зібрану парохією одіж, призначену для українських воєнних жертв в Европі.

БІЛИЙ ДІМ ЗАПОВІДАЄ КОНФЕРЕНЦІЮ „ТРЬОХ ВЕЛИКАНІВ"

З Білого Дому подають, що вже пороблено різні заходи, щоб відбулася якнайскорше конференція президента Трумана з британським премієром Чорчилем та советським маршалом Сталіном. Це й причина, чому вислано Гері Л. Гопкинса до Москви, а Джозефа Е. Дейвиса до Лондону. Це на те, щоб підготовили там ту конференцію, що правдоподібно відбудеться в липні, а можливо дещо пізніше, а то через парляментарні вибори в Англії.

ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

Людвік Шварць пише, як подають комуністичні джерела, „вісти від Карпатського Клюбу в Лондоні". В тих місцях читаємо про „перший Зїзд Народних Рад Закарпатської України", що мав відбутись в Мукачеві 26. листопаду 1944 року, який відкрив архимандрит православної церкви Олекса Кабалюк, а де реферував Іван Туряниця, що „дякував червоній армії і маршалові Сталіну за звільнення". Зїзд виніс „одноголосне рішення", щоб „виступити з Чехословацької Республики" і „про це повідомити чехословацьку владу в Лондоні", а далі звернутись до Верховної Ради УРСР з проханням, щоб „Закарпатська Україна була прилучена до УРСР". Вибрано Центральну Раду під проводом Івана Туряниці й почато видавати офіційний орган „Закарпатська Україна". В березні Народна Рада мала засідання в Ужгороді, де створено адміністративний апарат для керування справами Закарпатської України з І. Туряницею як головою, а Петром Совою як заступником.

До цього додамо, що теж у телеграмах з Праги говориться про уряд Карпатської України з тим, що до нього ввійшли представники — українські, російські та жидівські.

ПРО ЩО ЙШЛО СТАЛІНОВИ?

Канадійський „Український Голос", пишучи про міжнародну конференцію в Сан Франсиско, твердить, що та конференція для Советів не була потрібна, але Сталін взяв проте участь, щоб „асекуруватись на непредвиджений випадок", себто „перед будучою війною". Через те він подбав про скріплення голосу Советів голосами України і Білорусі. У звязку з тим читаємо там таке:

„Сталін подбав, щоби на конференції в Сан Франсиско була делеґація від України, але не тому, що йому розходилося про права українського народу, або честь для України. Йому розходилося тільки про привилеї Совєтського Союзу в новій міжнародній організації".

ГІМЛЕР ОТРУЇВСЯ

Не буде суду над Гайнріхом Гімлером, відомим націстівським катом. Його зловили англійські вояки біля Бремена. Він обголив вуса і змінив свій вигляд, як і мав при собі фальшиві папери. Хоч його потім, при оглядинах, оглянули до нага, то таки вдалося йому заховати в устах маленьку пігулку з дуже сильною отрутою, яку ликнув і згинув на місці.

ВІСТКА ПРО АРЕШТ МИТРОП. Й. СЛІПОГО

ПАТ, пресова агенція польського уряду в Лондоні, подає, що советська влада арештувала у Львові митрополита Йосифа Сліпого та інших українських єпископів, що там перебували. Те саме джерело теж подає, що забрано до військової служби усіх богословів, себто студентів теольоґії. Далі згадується про масові депортації населення західно-українських земель на Сибір. Усе те, як кажеться, настроює місцеве населення ворожо до советської влади.

До цеї новинки додамо з свого боку, що нема ніякого іншого потвердження таких вістей як арештовання митрополита Сліпого і єпископів, але про масові депортації писали вже давно жидівські газети.

ВИГРАВ МОЛОТОВ!

Ф. Янушевскі, делеґат Конгресу Американських Поляків на конференцію в Сан Франсиско, вернувши до Дітройту, здав в своїй газеті „Дзєннік Польскі" звіт, в якому подає, що конференція не дала Америці ніякої користи, а тільки принесла їй шкоду, та що в Сан Франсиско програла Америка, „а де Америка програє, там, очевидно, не може виграти Польща". Виграв Молотов, себто виграли Совети, між іншим тому, що дістали право мати в світовій організації „українські та білоруські маріонетки". Молотов, кажеться далі, виграв „дипльоматично, але програв в опінії світу".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ЧИ НАС ЦЕ НЕ ТУРБУЄ, НЕ МУЧИТЬ?

Люди, наші рідні, в крайній нужді.

Висилені тяжкою, невільничою працею, чи довгим побутом в концентраційних н а ц і стівських таборах, не мають вони змоги навіть і тепер звільнитись в такий спосіб, як інші, що належать до народів, що мають визнані світом окремі держави, хочби і найменші. Через те приділюють телер в Німеччині українські жертви націстівського терору до польських таборів, чи до російських, відповідно до того, на яких вони жили землях до 1939 року, себто до вибуху другої світової війни. А це знов злучене з новими терпіннями, не тільки душевними, але й фізичними, бо не обходиться це без сутичок, побоїв, а то й смертних випадків.

Ось такі вісти не видумані. Вони вже дійшли до нас. Вони подані американцями і походять з американських джерел. Всі вони згідно стверджують, що маси невинних українців в Німеччині в трагічнім положенню.

Чи ми тому зможемо зарадити? Не знаємо. Але одно очевидне, що ми мусимо щось робити, і то зараз, щоб пробувати тому лиху зарадити. Та рішення не є в наших руках. Це вже належить до кого іншого, до нашої влади, до урядових та військових чинників, що урядують там на місці.

Зате є щось таке, що ми можемо виповнити. І то цілком певно, без ніяких перешкод, і з повним успіхом. І хоч тим заспокоїти своє сумління.

Ми можемо зложити жертви на матеріяльну допомогу тим нещасним людям. Мо можемо зібрати і післати їм одіж. А може навіть, як не зараз, то певно деще пізніше, висилати і малі пакунки з харчами.

Та найважніше: Гроші. Їх найлекше зложити й їх найлекше вислати.

Ось ті гроші ми повинні негайно зложити.

Ми всі!

Кожний і кожна з нас, що працюємо, що заробляємо.

Кожний день несповнення ось того наскрізь людського обовязку повинен покривати соромом обличчя кожного, що вважає себе за чоловіколюбця, за людину з християнськими почуваннями.

Не складання жертв на таку ціль повинно гризти серце й сумління кожного й кожної з нас, що почуваємося до українського роду, а вже паленіти зо встиду повинен той, що зараховує себе до „патріотів", а не відзивається таки зараз з такою жертвою, яка відповідає його матеріяльному положенню.

Пишемо про це, бо людей з української крови, що з різних причин ще не відізвались на нужду і нещастя наших рідних в Европі — є ще величезне число. Є між ними рядові, а є і передові. Є, як на наші відносини, дуже багаті й багаті, і є повно таких, що не бідують і можуть зложити поважнішу жертву. Тому саме відзиваємось до них:

Сповніть негайно свій людський обовязок! Допоможіть ратувати наших рідних, що вже перебули одно пекло, а тепер в новому нещастю.

І не ратуйте їх жебрацьким датком, а ставайте, по можности, в ряді стодолярових жертводавців не задля пихи, амбіції, а ради ратування найнещасливіших з нещасливих — українських жертв війни.

З РОЗМОВИ З МАНУЇЛЬСЬКИМ

Російська „Новая Заря" подає, що редакцію відвідав о. Р. Саміло, делеґат „карпатороссов" і „русских" на конференцію в Сан Франсиско, і розповів про розмову, яку він мав в Сан Франсиско з Д. Мануїльським, комісарем загранични справ Української ССР.

Розмова тривала дві години. Мануїльський стрінув делеґацію, в якої склад ще входили Я. С. Руссин та І. М. Цап, дуже ввічливо і сказав зараз на вступі: „Ви думаете, що я безбожник, так не думайте, ми поважаемо Церкву і підпираємо чистий, релігійний рух. Російська (русска) православна церква відіграла велику ролю в війні Батьківщини і користується нашими симпатіями і довірям. Ми відчиняємо церкви всюди, де тільки треба".

До того додав Мануїльський, що Печерська Лавра знищена німцями, а Софійський Собор заховався, але ушкоджений і заперний задля направи.

У відношенню до католиків, сказав Мануїльський таке:

„Ми не думаємо піддержувати католиків, які виявили себе фашистами, але будемо піддержувати православіє як чисто народне явище".

В справі „незалежности України" Мануїльський пояснив, що незалежність України це не відділення України від Росії та інших народів СССР, а тільки взаїмний звязок і дружба, згідно з принципами федерації совєтських народів.

Про Львів сказав Мануїльський, що він потерпів на 10%, зате Ужгород і Закарпаття дуже потерпіли. Він запросив карпатороссів відвідати Україну і представив їх членам делеґації з України під Совєтами. Принявши меморандум карпатороссів за злуку всіх „русских" земель з Совєтським Союзом він ще заявив, що його делеґація допоможе їм це меморандум розголосити.

Далі о. Саміло заявив, що „русскі" і „карпатороссі" в Америці є за „злуку з Патріяршою Церквою". Казав, що їх тепер лякають льояльністю совєтській владі, а прецінь того роду льояльність не є новиною, бо „за царської влади кожний православний священик Американської Місії мусів присягати російському урядови".

Карпатороссі відвідали ще й делеґацію Білорусі під Совєтами, де їм сказали, що вони переконані, що з Совєтським Союзом будуть злучені ще й ті білоруські землі, що є на захід від лінії Курзона, але це не відбудеться „силою", а тільки буде „опиратись на волі народу".

100 ЛИТОВОК В ВАШИНҐТОНІ В ОБОРОНІ ЛИТВИ

В Конґресовім Рекорді з 24. березня 1945 є поміщена промова конґресмена Д'Алесандро з Мериленд, в якій він згадує, що мав честь бути в Білому Домі з 100 жінками, матерями американських вояків з литовського походження, що були майже з усіх стейтів краю, та яких приймала пані Рузвелтова та перебрала від них петицію, заосмотрену міліоном підписів, в якій благається президента Рузвелта, щоб допоміг Литві відзискати наново державну незалежність. Конґресмен помістив теж у своїй промові промову литовського посла в Вашинґтоні Задейкіса, в якій він представляє трагічне положення Литви під совєтською окупацією. Теж поміщено в Рекорді і промову А. Оліса, президента Американсько-Литовської Місії, американської орґанізації, що вважає своїм завданням дбати, щоб не робити нігде і супроти нікого таких концесій, що ідуть всупереч американським ідеалам.

СПРАВЛЕННЯ

У вчорашній „Свободі", в статті п. п. „Дiємо як зорганізований загал" подано помилково „Леон Скшицкі", а має бути „Леон Кшицкі".